

Article Arrival : 11/10/2020

Published : 25.12.2020

Doi Number <http://dx.doi.org/10.26449/sss.2833>Reference Demirağ, H, Sevgi Doğan, E & Hintistan, S.. (2020). "Geriatrı Hemşireliği Öğrencileri İçin "Hemşire Stresör-15 Ölçeği (SNS-15)" Nın Türkçe Versiyonunun Geçerliliği Ve Güvenilirliği" International Social Sciences Studies Journal, (e-ISSN2587-1587) Vol:6, Issue:75; pp:5604-5611

GERİATRİ HEMŞİRELİĞİ ÖĞRENCİLERİ İÇİN "HEMŞİRE STRESÖR-15 ÖLÇEĞİ (SNS-15)" NİN TÜRKÇE VERSİYONUNUN GEÇERLİLİĞİ VE GÜVENİLİRLİĞİ

The Validity And Reliability Of The Turkish Version Of The "Nurse Stressor-15 Scale (SNS-15)" For Geriatric Nursing Students

Öğr. Gör. Hatice DEMİRAĞ

Gümüşhane Üniversitesi, Tıbbi Hizmetler ve Teknikler Bölümü, İlk ve Acil Yardım programı, Gümüşhane/TÜRKİYE
ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0002-2393-563X>

Arş. Gör. Dr. Esin SEVGİ DOĞAN

Celal Bayar Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, İç Hastalıkları Hemşireliği ABD, Manisa/TÜRKİYE
ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0003-0301-3062>

Prof. Dr. Sevilay HİNTİSTAN

Karadeniz Teknik Üniversitesi Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, İç Hastalıkları Hemşireliği ABD, Trabzon/TÜRKİYE
ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0002-5907-5723>

ÖZET

Amaç: Öğrenci hemşirelerin özellikle yaşlı hastalara bakım vermedeki klinik deneyimlerinde yaşadıkları stres hakkında bilgi sahibi olmak, onların stres düzeylerini ölçmek birçok yarar sağlayacaktır. Bununla birlikte, ülkemizde geriatrı hemşireliği öğrencilerine özgü "öğrenci hemşire stresörü ölçeği" yoktur. Çalışmanın amacı, Öğrenci Hemşire Stresörü-15 Ölçeği'nin geçerlik ve güvenilirliğini test etmek ve Türkçe'ye uyarlamaktır.

Yöntem: Bu metodolojik araştırma iki farklı üniversitenin dördüncü sınıfında okuyan 204 hemşirelik öğrencisi ile yürütüldü. Veriler, Sosyodemografik Özellikler Formu ve "Hemşire Öğrenci Stresörü 15 Ölçeği"nin Türkçe versiyonu ile toplandı. Kapsam geçerliği için uzman görüşü alındı ve pilot uygulama yapıldı. Yapı geçerliği için açıklayıcı ve doğrulayıcı faktör analizi yapıldı. Güvenirlik için Cronbach alfa güvenirlik katsayısı ve test-yeniden test korelasyon katsayısı hesaplandı.

Bulgular: Ölçeğin Model Uyum İndeksleri x^2 / df oranı: 2,116, Yaklaşık Hataların Ortalama Karekökü (RMSEA): 0,076, Düzeltilmiş İyilik Uyum İndeksi (AGFI): 0,861, Artan Uyum İndeksi (IFI): 0,909, Parsinomy İyilik Uyum İndeksi (PGFI): 0,620 olarak bulundu. Ölçeğin bütünü için Cronbach alfa güvenirlik katsayısı 0,86 idi.

Sonuç: Çalışmanın bulguları, Hemşire Öğrenci Stresörü-15 Ölçeği'nin Türkçe versiyonunun gelecek çalışmalarda kullanılabilir olacak geçerli ve güvenilir bir ölçüm aracı olduğunu gösterdi.

Anahtar Kelimeler: Stres, geçerlik ve güvenirlik, öğrenci hemşire

ABSTRACT

Aim: Having knowledge about the stress experienced by student nurses in their clinical experience, especially in providing care to elderly patients, and measuring their stress levels will provide many benefits. However, there is no 'student nurse stressor scale' specific to geriatric nursing students in our country. Purpose of the study was to test reliability and validity The Student Nurse Stressor-15 Scale and to adapt to Turkish Language.

Methods: This methodological study included 204 nursing students who educated fourth class of two universities. Data were collected with a Sociodemographic Form and Turkish version of The Student Nurse Stressor-15 Scale. Experts' opinions and pretest were obtained for content validity. Exploratory factor analysis and confirmatory factor analysis was performed for construct validity. Cronbach's alfa internal consistency coefficient and test-retest correlation coefficients were calculated for reliability.

Results: Model fit indexes of the scale were found as x^2 / df ratio: 2,116, the Root Mean Square Error of Approximation (RMSEA): 0,076, the Adjusted Goodness of Fit Index (AGFI): 0, 861, Incremental Fit Index (IFI): 0,909, Parsinomy Googness of Fit Index (PGFI):0,620. The Cronbach alfa coefficient was 0,86 for the whole scale.

Conclusion: The results of the study indicated that Turkish version of The Student Nurse Stressor-15 Scale could be used as valid and reliable instrument in the future studies.

Key words: Stress, validity and reliability, student nurse

1. GİRİŞ

Yaşlanma, yaşın artmasıyla oluşan, ölüm riskini arttıran değişikliklerin tamamıdır (Crews , 2003, Gorman, 1999; Kalache, 1999; Medawar, 1952). Dünya genelinde nüfusun %13'ünü 60 yaş üzeri bireylerin oluşturduğu bildirilmektedir (UN DESA, 2017). Türkiye'de ise yaşlı nüfusun toplam nüfus içindeki oranı 2013 yılında %7.7 iken, 2017 yılında %8.5 olduğu ve bu oranın da artarak 2023 yılında %10.2, 2030 yılında %12.9, 2040 yılında %16.3, 2060 yılında %22.6 ve 2080 yılında %25.6 olacağı öngörülmektedir (TUİK, 2017).

Yaşlı nüfusun artması yaşlı bireylere bakım veren hemşirelerden talep edilen bakımın artmasına neden olacaktır (Nursing Homes Ireland, 2015). Literatürde, yaşlı bireye bakım veren öğrencilerin birçoğunun yaşlıları moral bozucu buldukları, iletişim kuramadıkları ve dikkatlerini çekmedikleri ve bu nedenle geriatri hemşireliği alanında uzmanlaşmak istemediği belirlenmiştir (Henderson vd., 2008). Ayrıca, bu sürecin gelişiminde yaşlı hastaya bakım sürecinde yaşanan stresin önemli rol oynadığı belirtilmektedir (Sheridan vd., 2019).

Sağlık sistemi içerisinde yer alan hemşirelerin mortalite veya morbidite riski yüksek olan hastalara bakım vermeleri nedeni ile stres düzeyleri yüksektir (Lim vd., 2010). Özellikle yaşlıya bakım veren hemşirelerde, bu stresörler düşük maaş ve diğer hemşirelik alanlarına göre daha düşük hemşirelik kariyeri algısı ile birleşmektedir (Sheridan vd., 2019). Öğrenci hemşireler ise çalışan hemşireler gibi mesleki stresörlerin çoğunu deneyimlerken (Michalec, 2013), akademik iş yükleri, hemşirelik bakımı sırasında hata yapma ve bakım verme korkusu nedeniyle de strese maruz kalmaktadır (Pulido-Martos vd., 2010).

Öğrenci hemşirelerin özellikle yaşlı hastalara bakım vermedeki klinik deneyimlerinde yaşadıkları stres hakkında bilgi sahibi olmak, onların stres düzeylerini ölçmek birçok yarar sağlayacaktır. Mezun hemşirelerin geriatri alanında çalışmaları konusunda bilgi ve farkındalıklarını arttırmada yol gösterecektir. Mezun hemşireleri geriatri alanında çalıştırmanın zorluklarını erken önleme konusunda ve müdahale yaklaşımları hakkında yardımcı olacaktır. Uzun vadede, hasta bakımında ve kalitesinde bir iyileşme; klinik eğitim ve öğretimin kalitesinde artış, genel yıpranmada bir azalma, en önemlisi geriatri alanında branşlaşmada artış ve bununla birlikte personel açığının kapanması sağlanacaktır (Sheridan vd., 2019).

Opie vd. (2013), hemşirelik uzmanlık alanlarına özgü stres araçlarının geliştirilmesi gerektiğini savunmaktadırlar. Yaşlı bireylere bakım veren hemşirelik öğrencilerine özgü stres seviyesini ölçmek amacıyla Sheridan vd. (2019) "The Student Nurse Stressor-15 Scale"ı (SNS-15)" geliştirmişlerdir. Türkiye'de, yaşlı hastaya bakım veren hemşirelik öğrencilerinde stresi özel olarak değerlendiren bir araca rastlanamamıştır. Bu nedenle, ülkemizde yaşlı bireylere bakım veren öğrenci hemşirelerin yaşadıkları stresi belirleyebilmek ve doğru bir şekilde seviyesini ölçebilmek için bir ölçüm aracına ihtiyaç olduğu düşünülmektedir. Bu amaçla, Sheridan ve diğerlerinin (2019) geriatri hemşireliği öğrencilerinde geliştirdiği "The Student Nurse Stressor-15 Scale (SNS-15) Ölçeği'nin" Türk toplumu için geçerlik, güvenilir ve uyarlama çalışması yapıldı.

2. YÖNTEM

2.1. Araştırmanın türü

Araştırma metodolojik tipte yürütüldü.

2.2. Örneklem Grubu

Bu araştırma Karadeniz Teknik Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi ve Gümüşhane Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi'nin Hemşirelik Bölümü'nde öğrenim gören araştırmaya katılmayı kabul eden, 18 yaş ve üzeri 204 üniversite dördüncü sınıf öğrencisi ile yürütüldü.

2.3. Veri Toplama Araçları

Sosyodemografik Özellikler Formu: Öğrencilerin yaş, cinsiyet, kaldıkları yer gibi sosyodemografik özelliklerini içeren sorulardan oluşan formdur.

Geriatri Hemşireliği Öğrencilerine Özgü "Öğrenci Hemşire Stresörü Ölçeği: Sheridan, Carragher, Carragher ve Treacy (9) tarafından geliştirilen ölçek iki alt boyut ve 15 maddeden oluşmaktadır. Beşli likert tipte bir ölçektir. "1=çok stresli, 2=stresli, 3=Nötr, 4=orta stresli, 5=stresli değil" olarak

yanıtlanmaktadır. Ölçeğin Cronbach Alfası=0,855, Bilgi ve İş Yüğü alt boyutu=0,841, Kaynaklar alt boyutu=0,724 olarak bulundu.

2.4. Verilerin Toplanması

Araştırma verileri, araştırmacılar tarafından öğrencilere konu hakkında bilgi verilip yazılı izin alındıktan sonra toplandı.

2.5. Araştırmanın Etik Yönü

Ölçeğin Türkçeye uyarlanması için ölçek sahibi Patricia Sheridan'dan elektronik posta yolu ile izin alındı. Çalışmanın yapıldığı Karadeniz Teknik Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi'nden (02/05/2019 tarih ve 63582098-299-E.62 sayılı) ve Gümüşhane Üniversitesi'nden (29/04/2019 tarih ve 66835156-044-E.14240 sayılı) yazılı izin ve Gümüşhane Üniversitesi Etik Kurulundan etik kurul onayı (14/06/2019 tarih ve 2019/6 sayılı) alındı.

2.6. Verilerin analizi

Veriler, bilgisayar ortamında analiz edildi. Ölçeğin geçerliği için içerik/kapsam geçerliği ve yapı geçerliği yapıldı. İçerik/kapsam geçerliği için uzman görüşü alındı. Yapı geçerliği için açıklayıcı ve doğrulayıcı faktör analizi yapıldı. Ölçeğin güvenilirlik analizi için Cronbach alfa katsayısı, madde analizi ve testin tekrarı Pearson korelasyon analizi kullanıldı.

2.7. Araştırmanın Uygulama Planı

2.7.1. Dil Uyarlaması

Ölçeğin dil uyarlaması için T.C. Ölçme, Seçme ve Yerleştirme Merkezi tarafından yapılan dil sınavlarında İngilizce 65 ve üstü puan alan, Türkçe anlayıp yazabilen üç (3) kişiye İngilizce'den Türkçe'ye çevirisi yaptırıldı. Bu çeviriler düzenlendikten sonra her iki dili de anlayıp, yazıp konuşabilen iki uzman tarafından tekrar İngilizce'ye çevrildi. Ölçeğin çevirisi ve geri çevirisi bağımsız uzmanlar tarafından yapıldı. Ölçeğin İngilizce çevirisi orijinal ölçekteki ifadeler ile karşılaştırılıp Türkçe çevirisi tekrar gözden geçirildi ve gerekli düzeltmeler yapıldı.

2.7.2. Geçerlik Çalışması

Ölçeğin dil uyarlamasının ardından geçerliğini değerlendirmek için konu ile ilgili 9 akademik uzmandan görüş yöntemi ile içerik (kapsam) geçerliği yapıldı. Uzmanlardan her bir ölçek maddesini anlaşılabilirliği açısından 1 ile 4 puan arasında değerlendirmeleri istendi. Bu gösterge üzerinde 1 "uygun değil", 2 "uygun hâle getirilmesi gerekir", 3 "uygun fakat ufak değişiklikler gerekir", 4 "çok uygun" anlamında kullanılmıştır. İçerik geçerliliğinin ardından faktör analizi ile ölçeğin faktör yapısı değerlendirildi.

2.7.3. Güvenirlik Çalışması

Ölçeğin güvenirliliği madde analizi, iç tutarlılık ve zamana göre değişmezlik (test-tekrar test) ile değerlendirildi. Testin tekrarı ilk uygulamadan bir ay sonra 64 hemşirelik öğrencisine uygulandı.

3. BULGULAR

3.1. Hemşirelik Öğrencilerinin Sosyodemografik Özellikleri

Araştırmaya katılan hemşirelik öğrencilerinin yaş ortalaması 22,18±1,17 (21-28) ve büyük çoğunluğu kadın (%80,9) idi. Öğrencilerin çoğunluğu gelir durumlarının giderlerine denk olduğunu (%76,6) ve öğrenci yurdunda (%60,3) kaldıklarını belirtti. Öğrencilerin %69,6'sı yaşlı bir bireyle aynı evde yaşamadığını, %77'si yaşlı bakımı konusunda eğitim aldığını, %87,7'si klinikte yaşlıya bakım vermekten memnun olduğunu, %93,1'i yaşlıya bakım vermenin zor olduğunu düşündüklerini ve %80,9'u yaşlıya bakım vermede kendilerini yetersiz hissettiklerini ifade etti (Tablo 1).

3.2. Ölçeğin Geçerliği

3.2.1. Dil ve Kapsam Geçerliği

Ölçek İngilizce'den Türkçe'ye daha sonra da Türkçe'den İngilizce'ye çevrilerek dil ve kapsam geçerliği değerlendirildi. Ölçek üç (3) uzman tarafından İngilizce'den Türkçe'ye çevrildi. Bu çeviriler düzenlendikten sonra, elde edilen form her iki dili de anlayıp konuşabilen iki uzman tarafından tekrar İngilizce'ye çevrildi. Ölçeği çevirisi ve geri çevirisi bağımsız uzmanlar tarafından yapıldı. Ölçeğin

İngilizce çevirisi orijinal ölçekteki ifadeler ile karşılaştırılıp Türkçe çeviri tekrar gözden geçirildi ve gerekli düzeltmeler yapıldı. Elde edilen form kapsam geçerliği yapılabilmesi için 9 (dokuz) uzmanın görüşüne sunuldu. Uzmanlardan maddelerin anlaşılabilirliğini ve uygunluğunu değerlendirmeleri istendi. Uzmanlar her bir maddeyi (1) “Uygun değil“ ile (4) “Tamamen uygun” şeklinde değerlendirerek 1 ile 4 arasında puanladı. Her bir madde için Lawshe'nin içerik geçerlik oranları hesaplandı, minimum geçerlik oranı 0,75 (Yurdakul, 2005) olarak belirlendi ve tüm maddelerin bu değerden yüksek olduğu bulunduğu ölçekten madde çıkarılmadı.

3.2.2. Yapı geçerliliği

Ölçeğin yapı geçerliğini değerlendirebilmek için öncelikle açıklayıcı faktör analizi uygulandı ve Varimax Döndürme (Rotation) metodu kullanıldı. Ölçeğin KMO değerinin 0,819 ve Barlett testi sonucu 972,453 ($p<.001$) olarak bulundu. Araştırmada öz değer 1,00 olarak alındı ve iki alt boyut belirlendi. Aşağıdaki şekilde faktör öz değerine ait çizgi grafiği verildi (Şekil 1).

Bu iki faktör toplam varyansın %47,11'ini açıkladığı, ölçek maddelerinin faktör yükleri 0,35 ile 0,69 arasında değiştiği bulundu (Tablo 2). Ölçekteki bir madde (madde 9) iki alt boyuttada bulunup, binişik değer olduğu için ölçekten çıkarıldı.

Araştırmaya katılan öğrencilerden toplanan verilerden elde edilen bulguların teorik yapıyla uyum gösterip göstermediğini incelemek için AMOS programında birinci düzey çok faktörlü model ile doğrulayıcı faktör analizi yapıldı.

Doğrulayıcı faktör analizi sonucuna göre; ölçek maddelerinin faktör yüklerinin 0,483 ile 0,690 arasında olduğu belirlendi. Ayrıca PATH diyagramı incelenerek modelin uyumuna karar verildi. Ölçeğin maddelerine ilişkin path grafiği uygun aralıkta belirlendi (Şekil 2).

Araştırmada 14 maddelik ölçek için modelin uyum indeksleri hesaplandı. Buna göre; χ^2/df : 2,166, RMSEA: 0,76, AGFI:0,861, IFI:0,909, PGFI:0,620 olarak bulundu.

3.3. Ölçeğin Güvenirliği

Ölçeğin güvenirliliğini test etmek için madde toplam puan korelasyonu, test tekrar test ve cronbach güvenirlilik kat sayısı ile değerlendirildi.

Ölçeğim madde puan korelasyon değerleri 0,321 ile 0,589 arasında olduğu ve ölçekten çıkarılması gereken madde olmadığı bulundu. Test tekrar test analizi için ölçek bir ay sonra 64 öğrenciye uygulanan korelasyon katsayısı hesaplandı. Ölçeğin genel korelasyon kat değeri r : 0,811, p : 0,000, Bilgi ve İş Yükü alt boyutunun r : 0,740, p : 0,000, Kaynaklar alt boyutunun r : 0,895, p : 0,000 olduğu bulundu (Tablo 3).

Çalışmada, Geriatri Hemşireliğine Özgü “Öğrenci Hemşire Stresörü Ölçeği”nin iç tutarlılığı için yapılan analizde, Cronbach Alfa Güvenirlilik katsayısı ölçeğin geneli için 0,855; “Bilgi ve İşyükü” alt boyutu için 0,841; “Kaynaklar” alt boyutu için 0,724 olarak bulundu (Tablo 3).

4. TARTIŞMA

4.1. Geçerlik

Ölçeğin kapsam geçerliğini değerlendirmek için uzman görüşüne sunuldu. Ölçeğin her bir maddesi için minimum kapsam geçerliği indeksi hesaplandı. Kapsam geçerlik ölçütünü (Yurdakul, 2005) sağlamayan her hangi bir madde olmadığı için ölçekten her hangi bir madde çıkarılmadı.

Yapı geçerliği için faktör analizi yöntemi uygulandı. Örneklem büyüklüğünün yeterli olup olmadığını değerlendirmek için Bartlett's sipesifite testi ve KMO değeri hesaplandı. Literatüre (DeVellis, 2012; Johnson & Christensen, 2014) göre Bartlett's testi istatistiksel olarak anlamlı ($p<0.05$) olmalıdır ve KMO değeri 0,80 üzerinde olmalıdır. Bu araştırmanın sonuçları, faktör analizi için uygun olduğunu gösterdi. Literatürde (Wang vd., 2017), madde toplam korelasyonunun en az 0,20 olması önerilmektedir. Bu çalışmada, madde toplam korelasyon değeri 0,20'nin altında olan madde olmadığı için ölçekten herhangi bir madde çıkarılmadı. Yapı geçerliği için açıklayıcı ve doğrulayıcı faktör analizi yapıldı.

Açıklayıcı faktör analizine göre, 15 madde iki faktöre dağıldı, fakat ölçek maddelerinden birisi binişik değer olduğu için ölçekten çıkarıldı. Sonuçta, 14 madde iki faktöre dağıldı. Bu iki faktör toplam varyansın %47,11'ini açıklamaktaydı. Ölçekteki maddelerin faktör yükleri 0,35 ile 0,69 arasında değişti. Literatürde

de madde faktör yükünü 0,30 ve üzerinde olması gerektiği belirtilmektedir (Dixon, 2014). Buna göre, ölçekten madde çıkarılmadı. Sonuçta, ölçek 14 maddeli ve likert tipte bir ölçektir.

Ölçeğin teorik yapıyla uygunluğunu değerlendirmek için doğrulayıcı faktör analizi (DeVellis, 2012; Johnson & Christensen, 2014) uygulandı. Doğrulayıcı faktör analizi sonucuna göre maddelerin faktör yükleri 0,30'un üstünde olup, literatür önerisiyle uyumluydu (Dixon, 2014). Açıklayıcı ve doğrulayıcı faktör analizi sonuçları χ^2/df , RMSEA, AGFI, IFI ve PGFI ile desteklendi. χ^2/df değeri 3'den az (Ilhan & Cetin, 2014); RMSEA 0,05 ile 0,08 arasında (Ilhan & Cetin, 2014), AGFI 0,80 den fazla (Schermelleh-Engel vd., 2003), IFI 0,90 ile 0,95 arasında (Marsh vd., 2006), PGFI 0,50 ile 0,95 arasında (Ilhan & Cetin, 2014) olması önerilmektedir. Buna göre, ölçek uyum indeksleri önerilen düzeydedir. Orijinal ölçeğin RMSEA değeri 0,06 olarak bulunmuştur (Sheridan vd., 2019).

4.2. Güvenirlilik

Literatürde (Johnson & Christensen, 2014; Asuero vd., 2006) test-yeniden test için önerilen kabul edilebilir minimum değer 0,70'dir. Test yeniden test sonucuna göre güvenirlilik düzeyi yüksektir (r: 0,811; p<0,001).

Cronbach alfa güvenirlilik kat sayısı için önerilen minimum değer 0,70'dir (DeVellis, 2012; Johnson & Christensen, 2014; Polit DF & Beck, 2013). Bu çalışmada ölçek Cronbach alfa güvenirlilik kat sayısı değeri 0,86 olarak bulundu.

4.3. Çalışmanın Sınırlılıkları

Araştırma, tüm hemşirelik öğrencilerine genellenemez. Çünkü araştırma, araştırmacıların ulaşabildikleri yerdeki iki üniversite ile gerçekleştirildi.

5. SONUÇ

Hemşire Öğrenci Stresörü Ölçeği, öğrencilerin yaşlı bireylere bakım verdikleri zaman yaşadıkları stresleri belirlemek için kullanılabilir geçerli ve güvenilir bir ölçüm aracıdır. Ölçek, yaşlı bireylere bakım veren öğrencilerin streslerini belirlemede kullanılabilir.

KAYNAKÇA

Asuero, A.G., Sayago, A., Gonz'alez, A.G. (2006). "The Correlation Coefficient: An Overview". *Critical Reviews in Analytical Chemistry*, 36: 41–59. doi: 10.1080/10408340500526766.

Crews, D. (2003). "Human Senescence: Evolutionary and Biocultural Perspectives", ss. 3-6, UK: Cambridge University press.

DeVellis, R.F. (2012). "Scale Development, Theory and Applications". California, USA: Sage.

Dixon, J.K. (2005). "Exploratory factor analysis". (Ed. Munro B.H.), *Statistical methods for health care research*, ss. 321-351. New York: Lippincott Williams & Wilkins.

Gorman, M. (1999). "Development and the Rights of Older People". (Ed. Gorman, M., Randel, J., & Ewing, D.) *The Ageing and Development Report: Poverty, Independence and the World's Older People*, ss. 3-21. . London: Earthscan Publications Ltd.

Henderson, J., Xiao, L., Siegloff, L., Kelton, M. & Paterson, J. (2008). "Older people have lived their lives: First year nursing students' attitudes towards older people". *Contemporary Nurse*, 30: 32-45. doi:10.5172/conu.673.30.1.32.

Ilhan, M. & Cetin, B. (2014). "Comparing the Analysis Results of the Structural Equation Models (SEM) Conducted Using LISREL and AMOS". *Journal of Measurement and Evaluation in Education and Psychology*, 5(2): 26-42.

Johnson, B., Christensen, I. (2014). "Educational Research: Quantitative, Qualitative, and Mixed Approaches". Thousand Oaks, CA: Sage

Kalache, A. (1999). "Ageing: A Global Perspective". *Comm Eye Health*, 12(29): 1-4.

Lim, J., Bogossian, F., Ahern, K. (2010). "Stress and coping in Australian nurses: A systematic review". *International Nursing Review*, 57: 22-31. doi:10.1111/j.1466-7657.2009.00765.

Marsh, H.W., Hau, K., Artelt, C., Baumert, J. & Peschar, J.L. (2006). "OECD's Brief Self-Report Measure of Educational Psychology's Most Useful Affective Constructs: Cross-Cultural, Psychometric Comparisons Across 25 Countries". *International Journal of Testing*, 6(4): 311-60. doi: 10.1207/s15327574ijt0604_1.

Medawar, P. (1952). "An Unsolved Problem of Biology". ss. 23, London: Lewis HK.

Michalec, B., Diefenbeck, C., Mahoney, M. (2013). "The calm before the storm? Burnout and compassion fatigue among undergraduate nursing students". *Nurse Education Today*, 33: 314-320. doi:10.1016/j.nedt.2013.01.026.

Nursing Homes Ireland. (2015). "Department of Health Emergency Taskforce Meeting Must Tackle Nurse Registration Crisis". Erişim adresi: <http://www.nhi.ie/index.php?p=news182>. (Erişim tarihi: 05.01.2019).

Opie, T., Dollard, M., Lenthall, S. & Knight, S. (2013). "Occupational stress in remote area nursing". *Journal of Nursing Measurement*, 21: 246-63. doi:10.1891/1061-3749.21.2.246.

Polit, D.F. & Beck, C.T. (2013). "Essentials of Nursing Research: Appraising Evidence for Nursing Practice". Philadelphia, PA: Wolters Kluwer Health.

Pulido-Martos, M., Augusto-Landa, J.M., Lopez-Zafra, E. (2010). "Sources of stress in nursing students: A systematic review of quantitative studies". *International Nursing Review*, 59: 134-48. doi:10.1111/j.1466-7657.2011.00939.x.

Schermelleh-Engel, K., Moosbrugger, H., Müller, H. (2003). "Evaluating the Fit of Structural Equation Models: Tests of Significance and Descriptive Goodness-of-Fit Measures". *Methods of Psychological Research Online*, 8(2): 23-74.

Sheridan, P., Carragher, L., Carragher, N. & Treacy, J. (2019). "Development and Validation of Instrument to Measure Stress Among Older Adult Nursing Students: The Student Nurse Stressor-15 Scale (SNS-15)". *Journal of Clinical Nursing*, 28: 1336-1345. doi: 10.1111/jocn.14723.

TÜİK. (2017). Türkiye İstatistik Kurumu, 2017. Erişim adresi: <http://www.tuik.gov.tr/PreHaberBultenleri.do?id=27595>. (Erişim tarihi: 31.12.2018).

UN DESA. (2017). United Nations Department of Economic and Social Affairs, World Population Ageing, 2017. Erişim adresi: http://www.un.org/en/development/desa/population/publications/pdf/ageing/WPA2017_Highlights.pdf. (Erişim tarihi: 31.12.2018).

Wang, M., Batt, K., Kessler, C., Neff, A., Iyer, N.N., Cooper, D.L. & Kempton, C.L. (2017). Internal consistency and item-total correlation of patient-reported outcome instruments and hemophilia joint health score v2.1 in US adult people with hemophilia: results from the Pain, Functional Impairment, and Quality of life (P-FiQ) study. *Patient Preference and Adherence*, 25(11): 1831-1899. doi: 10.2147/PPA.S141391.

Yurdakul, H. (2005). "Ölçek Geliştirme Çalışmalarında Kapsam Geçerliği için Kapsam Geçerlik İndekslerinin Kullanılması". XIV. Ulusal Eğitim Bilimleri Kongresi, 28-30 Eylül 2005. ss. 1-5, Türkiye, Denizli.

TABLOLAR

Tablo 1. Hemşirelik Öğrencilerinin Sosyodemografik Özellikleri (n=204)

Sosyodemografik Özellikler	Sayı (n)	Yüzde (%)
Cinsiyet		
Kadın	165	80,9
Erkek	39	19,1
Algılanan Gelir Düzeyi		
Gelir Giderden Az	45	22,0
Gelir Gidere Eşit	146	71,6
Gelir Giderden Fazla	13	6,4
Yaşanılan yer		
Ailemin evinde	34	14,7
Arkadaşlarımla evde	45	22,1
Öğrenci yurdunda	123	60,3
Diğer	6	2,9
Yaşlı Bireyler İle Aynı Evde Yaşama		
Evet	62	30,4
Hayır	142	69,6
Yaşlı Bakımı Konusunda Eğitim Alma		
Evet	157	77
Hayır	47	23
Klinikte Yaşlıya Bakım Vermekten Memnun Olma		
Evet	179	87,7
Hayır	25	12,3
Yaşlıya Bakım Vermenin Zor Olduğunu Düşünme		
Evet	190	93,1
Hayır	14	6,9
Yaşlıya Bakım Vermede Yetersiz Kaldığını Hissetme		
Evet	165	80,9
Hayır	39	19,1
Bakım Verdiği Yaşlının Bağımlılık Düzeyi		
Tam Bağımlı	34	16,7
Yarı Bağımlı	151	74,0
Bağımsız	39	9,3
	X±SD	Min-Max
Yaş(yıl)	22,18±1,17	21-28
Yaşlı İle Birlikte Yaşanılan Süre (ay, n=62)	91,39±72,77	1-252

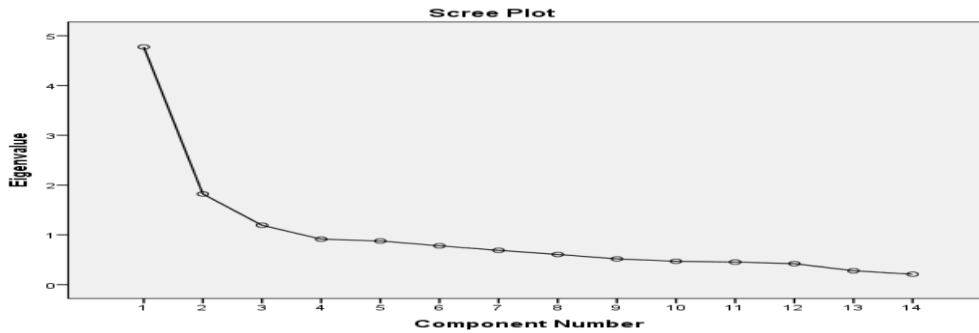
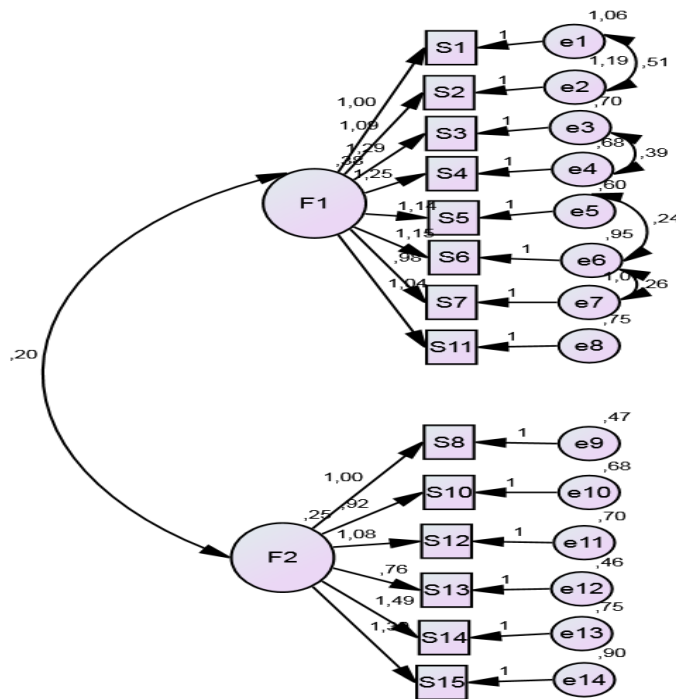
Tablo 2. Öğrenci Hemşire Stresörü Ölçeği Alt Boyutlarını Oluşturan Maddele İlişkin Faktör Yükleri (n=204)

Madde (Md) No	Faktör Yükleri	
	1. Boyut	2. Boyut
Md1	0.560	*
Md2	0.607	*
Md3	0.811	*
Md4	0.827	*
Md5	0.698	*
Md6	0.648	*
Md7	0.604	*
Md8	*	0.523
Md10	*	0.609
Md11	0.543	*
Md12	*	0.472
Md13	*	0.722
Md14	*	0.551
Md15	*	0.785

Tablo 3. Öğrenci Hemşire Stresörü Ölçeğinin Toplam ve Her Alt Boyutunun İç Tutarlılığı (n=204)

Alt Boyut	Maddeler	R	P	Cronbach Alfa
Bilgi ve İş Yüğü	Klinik alanda çalışan rehber hemşire ile ilişkiler	0.740	0.000	0.841
	Çalışan personellerin davranışları			
	Klinik Beceriler			
	İlaç Tedavileri			
	Hazırlıklı olma			
	Klinik iş yükü			
	Akademik iş yükü			
Kaynaklar	Hasta/birey ile ilişkiler	0.811	0.000	0.855
	Kaynaklar, örn. Ekipman			
	Öğretim elemanı ile ilişkiler			
	Haftalık iş günü sayısı			
	Olanaklar, örn. Kantin			
	Çalışılan klinikte geçirilen zaman			
	Çalışılan kliniğe/birime ulaşım süresi			
				0.724

ŞEKİLLER

Şekil 1. Öğrenci Hemşire Stresörü Ölçeği'nin Alt Boyutlarına Ait Çizgi Grafiği**Şekil 2.** Ölçek maddelerine ilişkin Yol (Path) Grafiği